А. В. Хомутенко,
д. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет, м. Одеса
ORCID ID: 0000-0002-7176-9613

DOI: 10.32702/2306-6806.2020.8.20

ДЕСКРИПТИВНА КОНЦЕПЦІЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ УКРАЇНИ

A. Khomutenko,
Doctor of Economic Sciences Associate Professor of the Department of Finance,
Odessa National Economic University, Odessa

DESCRIPTIVE CONCEPT OF MODERNIZATION OF STATE FINANCE MANAGEMENT OF UKRAINE

Науково-практичні рекомендації, наведені в статті, базуються на ґрунтовному аналізі мегатрендів та трендів розвитку суспільних інститутів. Враховувались цілі сталого розвитку, визначені на засіданні Генеральної Асамблеї ООН у 2015 р., які згруповано за ефектами від управління державними фінансами (соціальний, економічний, організаційний). Тренди розвитку вітчизняних суспільних інститутів сформовані за результатами раніше проведених досліджень, які засвідчили незадовільний стан показників бюджетної, боргової, інвестиційно-інноваційної стійкості та фінансової стійкості суб'єктів господарювання державного сектора економіки, що обумовлює необхідність проведення заходів із модернізації управління державними фінансами. Це й було прийнято за стратегічну мету концепції. У дослідженні містяться пропозиції з удосконалення правових, політичних, соціальних і економічних інститутів, які враховують наявні формальні і неформальні інституції. Для цього було проаналізовано нормативно-правові акти, що регулюють відносини, які належать до сфери управління державними фінансами та визначені принципи, що мають бути закладені в основу процесів модернізації. В частині правових інститутів, що належать до сфери управління державними фінансами, розроблено шляхи якісного оновлення фінансового контролю, правотворчої та правореалізаційної діяльності. Запропоновано удосконалити інститут державної служби та державного управління, а також освіти, охорони здоров'я й науки, які належать до політичних і соціальних інститутів відповідно. З метою забезпечення соціально-орієнтованого розподілу та підвищення індексу конкурентоспроможності країни обґрунтовано напрямки сприяння розвитку таких економічних інститутів: суб'єкти господарювання, домогосподарства, держава як суб'єкт господарювання. Уявляється, що за результатами практичної реалізації наданих рекомендацій будуть досягнуті певні результати, зокрема: створено цілісне науково-методичне підґрунтя управління державними фінансами, впроваджене стратегічне та середньострокове фінансове планування, покращено якість та доступність суспільних благ і послуг тощо.

The scientific and practical recommendations indicated in the article are based on a thorough analysis of megatrends and trends in the development of social institutions. The goals of sustainable development, defined at the meeting of the UN General Assembly in 2015, which are grouped by the effects of state finance management (social, economic, organizational), were taken into account. The trends of development of domestic public institutions were formed based on the results of previous studies, which showed the unsatisfactory state of budget, debt, investment and innovation stability and financial stability of state sector entities, which necessitates to modernize state finance management. This was taken as a strategic goal that should be defined in the concept. The study provides suggestions for improving legal, political, social and economic institutions that take into account existing formal and informal institutions. To this end, the regulations governing relations related to the

field of public finance management were analyzed and the principles that should be the basis of modernization processes were identified. In the part of legal institutions belonging to the sphere of public finance management, the ways of qualitative updating of financial control, law-making and law-enforcement activity have been developed. It is proposed to improve the institution of civil service and public administration, as well as education, health care and science, which belong to the political and social institutions, respectively. In order to ensure a socially oriented distribution and increase the competitiveness index of the country, the directions of promoting the development of such economic institutions as: business entities, households, the state as a business entity are substantiated. It seems that the results of the practical implementation of the provided recommendations will achieve certain results. In particular: it is established a holistic scientific and methodological basis for state finance management, implemented strategic and medium-term financial planning, improved the quality and accessibility of public goods and services etc.

Ключові слова: інститут, інституція, освіта, охорона здоров'я, наука, державна служба, державне управління, суб'єкти господарювання.

Key words: institute, institutions, education, health care, science, civil service, state administration, business entities.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У сучасному динамічному світі кожна країна, враховуючи домінантні чинники та власні прогностичні очікування, визначає стратегічні орієнтири економічної самодостатності та соціальної стабільності й вектори їх досягнення. Такі постулати знаходять своє відображення в концепціях, на базі яких розробляються стратегії та дорожні карти, реалізація яких забезпечить системність та послідовність реформаційних процесів в усіх сферах суспільного життя, в тому числі й у сфері управління державними фінансами. Вбачається, що концепція модернізації управління державними фінансами має ґрунтуватися на поєднанні інституціонального, структурного, функціонального, результативного, інституціонального, структурного, функціонального та результативного підходів. Інституціональний підхід дозволить розкрити взаємозв'язок суспільних інститутів, а структурний — врахувати складові державних фінансів. За допомогою функціонального підходу будуть розподілені напрямки управлінської діяльності в сфері державних фінансів за функціями, а задоволенню суспільних інтересів сприятиме результативний підхід.

Розробка стратегії потребує консолідації конструктивних наукових і експертних думок щодо: мегатрендів та трендів розвитку суспільних інститутів; стратегічної мети; принципів, на яких ґрунтується концепція; напрямів досягнення поставленої мети; очікуваних результатів. Саме ці питання й будуть розглянуті протягом дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Науково-практичні пропозиції з реформування системи управління державними фінансами України розробляли як окремі науковці, так і колективи вітчизняних наукових установ та міжнародних організацій. Цікаві наукові доробки в цьому напрямку є у Богдан І.В., Єфименко Т.І., Уманського І.І., Гасанова С.С., Кудряшова В.П., Балакіна Р.А., Герда Елерса та Шлапака О.В. Рекомендації з удосконалення управління державними фінансами надавали колективи вчених Державної навчально-наукової установи "Академія фінансового управління" та Національної академії державного управління при Президентові України. Крім того, за результатами проведеного оцінювання ефективності управління державними фінансами Світовий банк надавав рекомендації з удосконалення управління державними фінансами в Україні. Усе це знаходило відображення в

численних нормативно-правових актах, як правило в стратегіях. Незважаючи на наявні науково-практичні рекомендації в цій сфері, постійні трансформації в суспільному житті та наростаючі суспільні запити обумовлюють необхідність проведення подальших наукових пошуків напрямків модернізації управління державними фінансами.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті — визначити напрями модернізації окремих суспільних інститутів, які можуть бути закладені в дескриптивну концепцію модернізації управління державними фінансами.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У концепцію, як правило, закладається доктрина розвитку окремих суспільних інститутів як на глобальному рівні (мегатренди), так і на національному рівні (тренди). У нашому випадку наукова теорія розвитку суспільних інститутів, функціонування яких забезпечується інститутом управління державними фінансами.

Доцільно зазначити, що мегатренди глобального розвитку суспільних інститутів до 2030 року були визначені на засіданні Генеральної Асамблеї ООН 25.09.2015 р. [1]. Це обумовило постановку цілей стало-го розвитку, які нами згруповано за ефектами від управління державними фінансами (табл. 1).

Україна, у складі 193 держав-членів ООН, підтримала зазначені стратегічні мегатренди суспільного розвитку. У зв'язку з цим, вони знайшли відображення у вітчизняних нормативно-правових актах, що й обумовило тренди розвитку окремих напрямів суспільного життя в нашій країні на період до 2030 р. Водночас якщо говорити про управління державними фінансами, доцільно визначити тенденції, характерні саме для цієї системи.

До найбільш яскравих дисбалансів в системі державних фінансів України можна віднести: розбалансованість державного бюджету, позитивні темпи приросту державного боргу, хронічний дефіцит державних позабюджетних цільових фондів, зокрема пенсійного фонду України, збитковість державних підприємств [2]. Негативні показники цих критеріїв бюджетної, боргової, інвестиційно-інноваційної стійкості та фінансової стійкості суб'єктів господарювання державного сектора економіки обумовлюють необхідність удосконалення механізму управління державними фінансами.

Таблиця 1. Групування цілей сталого розвитку за ефектами від управління державними фінансами

Цілі сталого розвитку	Соціальний ефект	Економічний ефект	Організаційний (адміністративний) ефект
Ціль 1. Подолання бідності	+		
Ціль 2. Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки	+		
Ціль 3. Забезпечення здорового способу життя	+		
Ціль 4. Забезпечення якісної освіти	+		
Ціль 5. Забезпечення гендерної рівності	+		
Ціль 6. Забезпечення ефективного використання водних ресурсів		+	
Ціль 7. Забезпечення сучасними джерелами енергії		+	
Ціль 8. Сприяння повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх	+		
Ціль 9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння індустріалізації та інноваціям		+	
Ціль 10. Скорочення нерівності всередині країн та між ними	+		
Ціль 11. Забезпечення екологічної стійкості міст і населених пунктів			+
Ціль 12. Забезпечення раціональних моделей споживання і виробництва		+	
Ціль 13. Вжиття невідкладних заходів зі зміною клімату та його наслідками	+		
Ціль 14. Збереження та раціональне використання морських ресурсів		+	
Ціль 15. Збереження і раціональному використанню земельних та лісових ресурсів		+	
Ціль 16. Сприяння побудові миротворчого й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку	+		
Ціль 17. Зміцнення партнерства			+

Джерело: складено автором за даними [1].

Про недоліки в системі управління державними фінансами України відмічають й міжнародні установи та організації, які проводять оцінювання ефективності її роботи. Наприклад, Світовий банк виявив неефективне управління державними інвестиціями, відсутність середньострокових перспектив у бюджетному плануванні, низький рівень прозорості державних фінансів у частині операцій центрального уряду, що не знайшли відображення у фінансовій звітності та ін.

У контексті зазначеного актуалізується необхідність встановлення системи заходів, спрямованих на якісне оновлення суспільних інститутів, що належать до сфери управління державними фінансами, через удосконалення відповідних формальних і урахування неформальних інституцій, з метою підвищення ступеня задоволення суспільних інтересів. Саме це й повинно бути метою авторської концепції модернізації управління державними фінансами.

До формальних інституцій у формі нормативно-правових актів, які встановлюють порядок модернізації управління державними фінансами, відносимо:

— Указ Президента України "Про стратегію сталого розвитку "Україна-2020" (12.01.2015 р.), який передбачив, що: "пріоритетом в управлінні публічними фінансами має стати підвищення прозорості та ефективності їх розподілу та витрачання" [3]. Водночас у нормативному акті відсутній план заходів, які для цього варто здійснити та строки їх виконання;

— Розпорядження КМУ "Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017—2020 роки" (8.02.2017 р.), що ухвалено з метою побудови "сучасної та ефективної системи управління державними фінансами, яка здатна надавати якісні державні послуги, ефективно акумулюючи ресурси та розподіляючи їх відповідно до пріоритетів розвитку держави у середньо- та довгостроковій перспективі"

[4]. Проведене нами дослідження показало, що план реалізації стратегії повною мірою не виконується (Наприклад, у II кварталі 2017 р. не було прийнято нормативний акт, який би затвердив "методику оцінювання фінансових ризиків, пов'язаних з діяльністю суб'єктів господарювання державного сектора економіки");

— Розпорядження КМУ "Про схвалення Концепції розвитку системи управління державними фінансами", якою передбачено підвищення ефективності функціонування системи управління державними фінансами "через удосконалення нормативно-правового регулювання комплексу її складових та поглиблення координації діяльності органів державної влади, що здійснюють державну політику у сфері державних фінансів" протягом 2012—2017 рр. [5]. Оскільки не всі передбачені у нормативно-правовому акті заходи станом на кінець 2019 р. реалізовані у повному обсязі (наприклад, не ухвалено Закон "Про державне стратегічне планування"), вважаємо, що їх варто врахувати, адже актуальність вони не втратили;

— Розпорядження КМУ "Про схвалення Концепції з ІТ-централізації в системі управління державними фінансами", яка визначає основні засади стандартизації та уніфікації інформаційних технологій в системі управління державними фінансами на 2019—2021 рр. [6].

Аналогічні нормативно-правові акти ухвалені й у інших сферах суспільного життя, пов'язаних зі сферою управління державними фінансами, Наприклад, Розпорядження КМУ "Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я" [7], Постанова КМУ "Про затвердження Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2019—2022 роки" [8], Розпорядження КМУ "Про схвалення Стратегії модернізації та розвитку Пенсійного фонду України на період до 2020 року" [9], Розпорядження КМУ "Про схвалення Концепції реалізації державної політики у

сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року" [10] та ін.

Проведене дослідження показало, що наявні інституції не встановлюють комплексні та системні науково-методологічні підходи до модернізації управління державними фінансами спрямованого на задоволення суспільних інтересів. Для їх формування спершу необхідно визначити основоположні принципи, ґрунтуючись на яких будуть здійснюватися заходи з модернізації управління державними фінансами. До таких принципів нами віднесено:

- комплексність і ефективність — модернізація управління державними фінансами повинна забезпечити підвищення рівня ефективності управління процесами формування, розподілу і використання державним бюджетом, державними позабюджетними фондами грошових коштів, фондами коштів суб'єктів господарювання державного сектора економіки, а також фінансово-господарської діяльності уповноважених суб'єктів;

- якість і доступність — реалізація інституціональних перетворень дозволить підвищити рівень якості та доступності суспільних благ і послуг;

- своєчасність і обґрунтованість — впровадження стратегічного і середньострокового планування у сфері державних фінансів позитивно позначиться на своєчасності ухвалення управлінських рішень, а використання доцільного, дієвого методичного інструментарію — на їх обґрунтованості;

- відкритість і комунікація — впровадження централізованих ІТ ресурсів підвищить рівень відкритості системи управління державними фінансами та сприятиме покращенню комунікації між суб'єктами управління державними фінансами і населенням;

- стійкість і справедливість — модернізаційні перетворення в системі управління державними фінансами спрямовані на забезпечення бюджетної, боргової, інвестиційно-інноваційної стійкості і фінансової стійкості суб'єктів господарювання державного сектора економіки, а також справедливості розподільчих процесів;

- професійність і відповідальність — формування політичної еліти ноократів і соціально відповідальних управлінців.

Враховуючи існуючі формальні, а також неформальні (традиції, звичаї тощо) інституції, вважаємо, що до основних завдань модернізації управління державними фінансами належать:

1. Удосконалення правових інститутів (правотворчої та правореалізаційної діяльності, судової діяльності та контролю) і відповідних інституцій (нормативно-правові акти, контрактні відносини та ін.). Основними уповноваженими суб'єктами виступають: ВРУ, Президент, КМУ.

Оскільки невідповідність національних правових норм міжнародним негативно позначається на інвестиційній привабливості країни, а отже, й на стані державних фінансів, варто продовжити процес імплементації міжнародних норм, базуючись на принципі осмислення, а не засвоєння. Наприклад, в частині бухгалтерського обліку — Директиви 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради "Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язаних з ними звітах певних типів компаній" [11]. З метою впровадження середньострокового планування на рівні бюджету, державних позабюджетних фондів, так і на рівні суб'єктів господарювання державного сектора економіки доцільним є імплементація Бюджетної Директиви 2011/85/EU [12] та ін. Впровадження середньострокового та довгострокового планування у сферу управління державними фінансами дозволить досягнути фінансової стабільності завдяки прогнозуванню тенденцій суспільного розвитку.

У напрямі підвищення якості правотворчої діяльності в сфері управління державними фінансами пропонується:

ся: усунути дублюючі нормативно-правові акти (наприклад, Постанова КМУ "Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України" та Указ Президента України "Про Положення про Державну казначейську службу України"); забезпечити однозначне тлумачення норм права (зокрема, базових термінів, порядку проведення державних закупівель та ін.); усунути неоднозначне тлумачення норм права (наприклад, у галузі оподаткування нерухомості та подарунків, відносно строків бюджетного процесу); посилити практику використання бланкетних норм у електронній базі даних ВРУ "Законодавство України"; змінити порядок ухвалення підзаконних правових актів, зменшити їх кількість і систематизувати; заборонити регулювання важливих сфер суспільної діяльності за допомогою локальних нормативних актів (наприклад, сферу державних закупівель).

З метою вдосконалення правореалізаційної діяльності доцільно впровадити засоби персональної матеріальної відповідальності за порушення строків подання, ухвалення та виконання нормативно-правових актів, що регулюють економічні відносини, які виникають у процесі формування, розподілу і використання державного бюджету та державних позабюджетних фондів.

Крім того, встановлення мораторію на внесення змін до фінансово-правових норм, що містяться у кодифікованих актах — протягом трьох років, у інших — протягом бюджетного року, сприятиме стабільності роботи сектора загальнодержавного управління.

Стратегічною метою трансформацій формальних інституцій має бути створення правового підґрунтя для модернізації інших суспільних інститутів.

Подальшого розвитку потребує інститут фінансового контролю [13]. Передусім варто ухвалити кодифікований нормативно-правовий акт, який визначить суб'єктів контролю та сферу їх повноважень, урегулює види та порядок здійснення фінансового контролю в Україні.

Рахункова палата як орган вищого фінансового контролю має бути наділена повноваженнями по здійсненню стратегічного фінансового контролю та проведенню оцінювання ефективності управління державними фінансами України загалом. З цією метою варто створити чітке методологічне підґрунтя її діяльності.

Для усунення непорозуміння щодо правового статусу Державної аудиторської служби України доцільно змінити назву цього органу відповідно до Закону України "Про центральні органи виконавчої влади" та забезпечити усі напрямки його діяльності відповідним методичним забезпеченням. Крім того, проведенню фінансового контролю ДАСУ у будь-якій формі повинен передувати аналіз інформації про стан фінансово-господарських операцій підконтрольного суб'єкта, розміщеної у відповідних державних електронних системах.

Ще одним напрямом підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єктів управління є активізація впровадження внутрішнього аудиту (внутрішнього господарського та внутрішньовідомчого контролю). А посилення персональної відповідальності уповноважених осіб як суб'єктів контролю, так і підконтрольних суб'єктів забезпечить покращення фінансової дисципліни в країні.

2. Оновлення політичних інститутів (зокрема державної служби, державного управління) через:

- внесення змін у відповідні нормативно-правові акти (ЗУ "Про державну службу", ЗУ "Про центральні органи виконавчої влади", Постанову КМУ "Про затвердження критеріїв визначення переліку посад працівників державних органів, які виконують функції з обслуговування" тощо. Це дозволить врегулювати діяльність суб'єктів управління державними фінансами та їх посадових осіб, зокрема, в частині державних службовців і працівників патронатних служб;

— забезпечення кваліфікованими національно свідо- мими кадрами, що передбачає: оновлення відповідних освітніх програм; створення кадрового резерву держав- них службовців; проведення конкурсної процедури відбору державних службовців за компетентнісним підходом, враховуючи ціннісну складову особистих яко- стей претендента; проведення регулярних професійних і психологічних тренінгів; справедливу оплату праці (зокрема через грейдування) та застосування дієвих методів нематеріальної мотивації (зокрема медичне страхування);

— впровадження інноваційних технологій управ- ління державними фінансами (наприклад смарт управлі- ння), які ґрунтуватимуться на: оновленій методології, що передбачає використання релевантних методологічних підходів (системний, процесний, інституціональний, ре- зультативний, продуктоорієнтований, інформаційний, сигнальний, синергетичний та ін.); систематизованому своєчасному та доцільному методичному інструментарію (обранню методу та інструментів управління має передувати соціально-економічне обґрунтування);

— застосування діджиталізації в фінансових проце- сах і активізацію використання комплексних уніфіко- ваних інформаційних систем в управлінні державними фінансами, які міститимуть консолідовані, стандарти- зовані, актуальні відомості про фінансово-господарсь- ку діяльність кожного уповноваженого суб'єкта, суспільні блага і послуги, що ним надаються (зокрема e-Government, Spending тощо). Це дасть змогу підвищи- ти рівень відкритості системи управління державними фінансами, покращити комунікації між суб'єктами управління і населенням, посилити координацію усіх за- цікавлених осіб.

3. Реформування соціальних інститутів (освіти, охо- рони здоров'я, науки, культури, спорту та ін.), у тому числі через механізм управління державними фінанса- ми, сприятиме підвищенню індексу людського розвит- ку і глобального інноваційного індексу, трансформації неформальних інституцій і формуванню політичної елі- ти ноократів.

Вітчизняні освітні заклади повинні бути інтегровані у світовий освітній простір, що дозволить підготувати конкурентоздатного фахівця. Крім того, інститут осві- ти має бути орієнтований не лише на забезпечення на- селення якісною освітою, а й на його виховання, що доз- волило у майбутньому зменшити у суспільстві проявити негласних тінювих форм взаємодії (клановість, коруп- ція, зростання влади з капіталом, клієнтелізмом, непо- тизмом та ін.). А залучення корпорацій до фінансуван- ня заходів по підготовці затребуваних ринком кадрів сприятиме зменшенню безробіття серед молоді.

З метою створення умов для еволюціонування свідо- мості посадових осіб суб'єктів управління, переходу від інстинкту наживи до думки про суспільний добробут доцільним є проведення реформ інституту культури вза- галі та політичної культури зокрема, які спрямовувати- муться на активізацію процесів соціалізації суб'єктів політики, удосконалення політичних норм та цінностей, формування соціально-орієнтованої політичної еліти ноократів [14]. У цьому контексті надзвичайно важли- во сформувати адекватні методи матеріальної та нема- теріальної мотивації суб'єктів управління державними фінансами. Це здійснить позитивний вплив на інститут державної влади.

Покращити роботу інституту охорони здоров'я та соціального забезпечення можливо за рахунок впровад- ження добровільного медичного та соціального страху- вання. У такий спосіб можливо залучити заощадження населення в економіку країни, а у майбутньому ці захо- ди призведуть до оптимізації вихідних фінансових по- токів державного бюджету та державних позабюджет- них фондів грошових коштів.

Модернізація інституту науки має здійснюватися через збільшення капіталовкладень у інноваційні роз-

робки національних науково-дослідних установ, а ви- користання права власності держави на них сприятиме збільшенню вхідних фінансових потоків державного бюджету. Крім того, це позначиться на нарощуванні фінансового потенціалу країни та підвищенні рівня її економічної успішності.

4. Удосконалення економічних інститутів (суб'єктів господарювання, домогосподарств, держави як суб'єкта господарювання та ін.) з метою забезпечення соціаль- но-орієнтованого розподілу та підвищення індексу кон- курентоспроможності країни. Досягнення цього перед- бачає необхідність підвищення продуктивності праці та ефективності господарювання за рахунок раціонально- го використання людського капіталу та природо-ресур- сного потенціалу. З цієї метою можуть бути викорис- тані такі інструменти управління державними фінанса- ми як податки, бюджетні інвестиції та державне кре- дитування. Так, податки — для забезпечення раціональ- ного використання природних ресурсів і наповнення бюджету. У цьому контексті доцільно збільшити подат- кове навантаження у вигляді екологічного податку і рентних платежів на надкористувачів і промислові підприємства. Ще одним ефективним інструментом управління вхідними фінансовими потоками державно- го бюджету є дозвільна система для надкористувачів. Економічне обґрунтування плати за дозволи і відкриті аукціони сприятимуть наповненню державного бюдже- ту та раціональному використанню природних ресурсів України.

Бюджетні інвестиції спрямовуватимуться на реалі- зацію інноваційних проектів суб'єктами державного сектора економіки відповідно до пріоритетних програм соціально-економічного розвитку. Водночас ці проекти мають бути реалістичними і економічно обґрунтовани- ми, а їх реалізацію моніторитимуть органи державного фінансового контролю.

Державне кредитування як альтернатива бюджет- ному асигнуванню в управлінні державними фінансами сприятиме підвищенню прибутковості діяльності суб'єктів господарювання державного сектора еконо- міки України. Наприклад, кредити можуть видаватися на розвиток інфраструктури, на виробничі потреби, на житлове будівництво та ін.

З метою забезпечення розвитку державних підприємств варто переглянути порядок перерозподі- лу прибутку, адже існуючий не дозволяє реалізовувати інвестиційні програми. Відсоток прибутку, що перера- ховується до державного бюджету України, повинен встановлюватися залежно від таких критеріїв: вид еко- номічної діяльності суб'єкта господарювання, показни- ки його фінансово-господарської діяльності за останні три роки, стратегічні цілі розвитку.

Інструменти управління вхідними і вихідними фінан- совими потоками державного бюджету та державних позабюджетних фондів грошових коштів мають знайти відображення в фіскальній стратегії, яка визначатиме перспективні пріоритети забезпечення бюджетної, бор- гової, інвестиційної стійкості.

ВИСНОВКИ

За результатами практичної реалізації авторського наукового підходу до модернізації управління держав- ними фінансами очікується:

— створення цілісного науково-методичного підґрунтя управління державними фінансами;

— впровадження на усіх рівнях державного управ- ління стратегічного і середньострокового фінансового планування;

— формування гармонізованого уніфікованого нор- мативно-правового регулювання управлінської діяль- ності в сфері державних фінансів;

— підвищення рівня автоматизації управління про- цесами формування, розподілу та використання дер- жавного бюджету, державних позабюджетних фондів

грошових коштів, фондів коштів суб'єктів господарювання державного сектора економіки;

— оптимізація фінансового і матеріально-технічного забезпечення суб'єктів управління державними фінансами;

— еволюціонування свідомості та посилення соціальної відповідальності посадових осіб суб'єктів управління державними фінансами;

— узгодженість розвитку інституту державного управління та інституту фінансів з іншими суспільними інститутами, а також стратегічних пріоритетів суспільного розвитку з тактичними заходами;

— підвищення ефективності зовнішнього державного фінансового контролю і повсюдне впровадження внутрішнього аудиту;

— створення комплексної методики оцінювання ефективності управління державними фінансами;

— покращення якості та доступності суспільних благ і послуг, які будуть уніфікованими та стандартизованими;

— забезпечення бюджетної, боргової, інвестиційно-інноваційної стійкості та фінансової стабільності суб'єктів державного сектора економіки.

Література:

1. Цілі сталого розвитку 2016-2030. Організація Об'єднаних Націй в Україні. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>

2. Хомутенко А.В. Сутність та передумови інституціональної модернізації управління державними фінансами України. Економіка та держава. 2018. № 1. С. 91—96.

3. Про стратегію сталого розвитку "Україна-2020": Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

4. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 р. № 142-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80>

5. Про схвалення Концепції розвитку системи управління державними фінансами: Розпорядження КМУ від 3.09.2012 р. № 633-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/245556199>

6. Про схвалення Концепції з IT-централізації в системі управління державними фінансами: Розпорядження КМУ від 10.07.2019 р. № 594-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/594-2019-%D1%80>

7. Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я: Розпорядження КМУ від 30.11.2016 р. № 1013-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249626689>

8. Про затвердження Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2019-2022 роки: Постанова КМУ від 5.06.2019 р. № 473. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2019-%D0%BF#n6>

9. Про схвалення Стратегії модернізації та розвитку Пенсійного фонду України на період до 2020 року: Розпорядження КМУ від 14.09.2016 р. № 672-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2016-%D1%80>

10. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року: Розпорядження КМУ від 10.05.2018 р. № 310-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2018-%D1%80>

11. Directive 2013/34/EU of the European parliament and the council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC. URL: <http://www.oroc.pt/fotos/editor2/diretiva-cont.pdf>

12. Sherwood M. Medium-Term Budgetary Frameworks in the EU Member States / Discussion Paper 021.

Luxembourg: Publications Office of the European Union. 2015. 34 p.

13. Хомутенко А.В. Державний контроль ефективності управління державними фінансами України. Економіка та держава. 2020. № 2. С. 48—56.

14. Хомутенко А.В. Пріоритетні напрями інституціональної модернізації управління державними фінансами України. Економіка та держава. 2018. № 2. С. 50—55

References:

1. United Nations in Ukraine (2017), "Sustainable Development Goals 2016—2030", available at: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku> (Accessed 29 July 2020).

2. Khomutenko, A. (2018), "The essence and prerequisites of institutionalized modernization of state finance management in Ukraine", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 91—96.

3. President of Ukraine (2015), "About the strategy of sustainable development "Ukraine-2020", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (Accessed 29 July 2020).

4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2017), "On approval of the Strategy for reforming the public financial management system for 2017—2020", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80> (Accessed 29 July 2020).

5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2012), "On approval of the Concept of development of the public financial management system", available at: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/245556199> (Accessed 29 July 2020).

6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2019), "On approval of the Concept of IT centralization in the public financial management system", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/594-2019-%D1%80> (Accessed 29 July 2020).

7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), "On approval of the Concept of health care financing reform", available at: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249626689> (Accessed 29 July 2020).

8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2019), "On approval of the Medium-Term Public Debt Management Strategy for 2019—2022", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2019-%D0%BF#n6> (Accessed 29 July 2020).

9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), "On approval of the Strategy of modernization and development of the Pension Fund of Ukraine for the period up to 2020", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2016-%D1%80> (Accessed 29 July 2020).

10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018), "On approval of the Concept for the implementation of public policy in the field of reforming the system of public financial control until 2020", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2018-%D1%80> (Accessed 29 July 2020).

11. European parliament and the council (2013), "Directive 2013/34/EU On the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC", available at: <http://www.oroc.pt/fotos/editor2/diretivacont.pdf> (Accessed 29 July 2020).

12. Sherwood, M. (2015), Medium-Term Budgetary Frameworks in the EU Member State, Discussion Paper 021. Publications Office of the European Union, Luxembourg.

13. Khomutenko, A. and Khomutenko, V. (2020), "Organizational effect from the management of state finances of Ukraine", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 7, pp. 55—60.

14. Khomutenko, A. (2018), "Priority directions of institutionalized modernization Ukraine's state finance management", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 2, pp. 50—55.

Стаття надійшла до редакції 30.07.2020 р.